

NICOLAUS QUINTUS PONT. CCXII. ANNO DOMINI MCCCLXV. 11.

Nicolaus V. Sazanenſis, Thomas Lucanus antea vocatus, Presbyter Cardinalis S. Crucis, Creatus pridie Nonas, Corbnatus 3. Idus Mart. 1447. Vixit annos 8. dies 19. Creavit Cardinales 12. Obiit 9. Kalend. Aprilis, Anno Domini 1455. Sepultus fuit in Baſilica S. Petri. Vacavit ſedes dies 18.

I. Confirmatio concordie initae inter Federicum Imperatorem, Principesque Germaniae, ac Legatum Apostolicum, super reservatione & collatione Ecclesiarum, & beneficiorum Ecclesiasticorum. Et approbatio constitutionis Eug. IV. in his quae hujusmodi concordiae non adversantur.

Hu concordatū quandoque Germani Praelati contraveniunt, ideoque eorum collationes irritavit Clem. VII. in ejus const. 14. Admonet. Et ejusdem Concordiae declarationem, circa collationem in mensibus reservatis, inspicit in Greg. XIII. const. 41. Qua in Ecclesiam.

Edita An. D. NICOLAY S EPISCOPI S. Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

D sacram Petri Sedem, divina dispositione sublimati, singulis quae pro universalis Ecclesiae unione, ac pace, & tranquillitate profutura fore conspicimus, Apostolicae providentiae sollicitudine libenter intendimus, & ad felicitatem illorum prosecutionem, & consummationem opem, & operam impendimus efficaces.

Federicus Imperator, Princeps Germaniae, & Legatus Apostolicus, super reservatione & collatione Ecclesiarum & beneficiorum.

§. 1. Nuper siquidem charissimus in Christo filius noster, Federicus Romanorum Rex Illustris, & nonnulli alii dilecti filii, Ecclesiastici, & saeculares Principes inclitae nationis Germanicae ex una, ac dilectus filius noster, Joannes S. Angeli Diaconus Card. in partibus illis Apost. Sedis de latere Legatus, per nos ad dictas partes missus sufficienti desuper à nobis, & Sede Apostolica auctoritate suffultus, ex alia partibus, Romanae Ecclesiae, & dictae nationis nominibus, pro ipsius Ecclesiae unione, pace, & tranquillitate inter Ecclesiam, & nationem praedictam, perpetuo solidandis, & conservan-

dis, diversa rationabilia, & utilia ordinationes & statuta, à partibus ipsis hinc inde approbata, laudata, conclusa, acceptata, & concordata, fecerunt illis pro firmitate eorum subsistentia, robur Apostolicae firmitatis adjicere, necnon auctoritatem potiore, & decretum interponere dignemur.

§. 2. Nos itaque, qui statuta, ordinationes, & concordata praedicta, per nonnullos ex venerabilibus Fratribus nostris Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, magnarum maturitatis, auctoritatis, & literaturae viros, diligenter examinari, & discuti fecimus, eaque rationabilia, & salubria tam Ecclesiae quam nationi praefatae fore competerimus, de dictorum, & aliorum venerabilium fratrum nostrorum Ecclesiae Cardinalium consilio & assensu, Apostolica auctoritate, & ex certa scientia approbamus, ratificamus, laudamus, & acceptamus, & praesentis scripti patrocinio communimus, juxta modum, & formam subsequentes. Placet nobis super provisione Ecclesiarum, & beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcumque provisionibus, juris scripti reservationibus, & retractabilibus, ac ad regimen, constitutionibus modificatis ut sequitur. Ad regimen Ecclesiae generalis, quamquam immeriti, superna dispositione vocati, gerimus in nostris desideriis, ut debemus, quod per nostrae diligentiae studium, ad quarumlibet Ecclesiarum, & Monasteriorum regimina, & alia beneficia Ecclesiastica, juxta divinum beneplacitum, & nostrae intentionis affectum, viri assumantur idonei, qui praesint, & profint committendis eis Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis praebatis. Praemissorum itaque consideratione inducti, & suadentibus nobis aliis rationabilibus causis, nonnullorum praedecessorum nostrorum Rom. Pont. vestigiis inhaerentes, omnes Patriarchales, Archiepiscopales, & Episcopales Ecclesias, & etiam monasteria, prioratus, dignitates, personatus, & officia, necnon canonicatus, praebendas, & Ecclesias, caeteraque beneficia Ecclesiastica, cum cura, vel sine cura, saecularia, & regularia, quaecumque, & qualiacumque fuerint, etiam si ad illa personae consueverint, seu debuerint per electionem, seu quemvis alium modum assumi, nunc apud Sedem Apostolicam quocumque modo vacantia, & in posterum vacatura: necnon per depositionem, vel privationem, seu translationem per nos, seu auctoritate nostra factas, & in antea faciendas ubilibet: necnon ad quae aliqui in concordia vel discordia electi sive postulati fuerint, quorum electio cassata, seu postulatio repulsa, vel per eos facta renuntiatio, & admissa auctoritate nostra extiterit, seu quorum electorum, vel postulatorum, & in antea eligendorum seu postulandorum electionem cassari, seu postulationem repelli, aut renuntiationem admitti per nos, aut auctoritate nostra contingerit apud Sedem praedictam, vel alibi ubicumque, & etiam per obitum Cardinalium ejusdem Ecclesiae Romanae, aut officia actualiter tenebunt (videlicet Vicecancellarii, Camerarii, septem Notariorum Auditoris, literarum contradictarum, & Apostolici Palatii causarum Auditorum, Correctorum, centum & unius Scriptorum literarum Apostolicarum, & vigintiquatuor Penitentiariae praefatae Sedis, & vigintiquinque Abbreviatorum, necnon virorum Commensalium nostrorum, & aliorum vigintiquatuor Capellanorum Sedis ejusdem in epitaphio descriptorum) & etiam quorumcumque Legatorum, seu Collectorum, ac in terris Romanae Ecclesiae Rectorum, ac Thesaurariorum deputatorum, seu missorum hactenus, vel deputandorum, aut mittendorum in posterum, nunc vacantia, & in antea vacatura, ubicumque dictos Legatos, vel Collectores, seu Rectores, & Thesaurarios, antequam ad Romanam Curiam redierint, seu venerint, rebus eximi contigerit ab humanis, necnon quorumlibet pro quibuscumque negotiis ad Romanam Curiam venientium, seu etiam recedentium ab eadem, si in locis à dicta Curia ultra duas dietas legales non distantibus jam forsitan obierint, vel eos in antea ab hac luce transire contigerit, & etiam simili modo quorumcumque Curialium peregrinationis, infirmitatis, seu recreationis, vel alia quacumque causa ad quaevis loca recedentium, si eos antequam ad dictam Curiam redierint, in locis

locis ultra duas dietas ab eadem Curia, ut præmittitur non remotis (commoda eorum proprium domicilium non existat ibidem) jam forsitan decesserint, vel in posterum eos contigerit de medio submoveri, etiam nunc per obitum hujusmodi vacantia, vel in posterum vacatura. Rursus Monasteria, Prioratus, dignitates, personatus, decanatus, administrationes, officia, canonicatus, præbendas, & Ecclesias, cæteraque beneficia Ecclesiastica, secularia, & regularia, cum cura, vel sine cura, quæcumque, & qualicumque fuerint, etiam si ad illa personæ consueverint, seu debuerint per electionem, seu quemvis alium modum assumi, qui promoti per nos, seu auctoritate nostra ad Patriarchatum, Archiepiscopatum, & Episcopatum Ecclesiarum, necnon Monasteriorum regimina obtinebant tempore promotionum de ipsis factarum nunc quocumque modo vacantia, aut in posterum vacatura, necnon etiam per allectionem pacificam quorumcumque prioratum, personatum, officiorum, canonicatum, præbendam, Ecclesiarum, aut beneficiorum aliorum, per nos seu auctoritate nostrarum literarum immediate collatorum, seu conferendorum in posterum, præterquam si virtute gratiæ expectatiæ allectionis fieri, nunc vacantia, & inantea vacatura, plena super præmissis omnibus, & singulis cum fratribus nostris collatione præhabita, & inatura deliberatione scuti, ordinationi, dispositioni, ac provisioni nostræ de ipsorum fratrum consilio, auctoritate Apostolica reservamus. Decernentes ex nunc irritum & inane, si secus super præmissis, & quolibet eorum, per quoscumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 3. Item placet nobis, quod in Metropolitanis, & Cathedralibus etiam immediate non subjectis Ecclesiis, & Monasteriis immediate subjectis Sedi Apost. fiant electiones canonicæ, quæ ad dictam Sedem deferantur, quas etiam ad tempus const. f. l. rec. Nicolai Papæ III. quæ incipit, Cupientes, expectabimus: & elapso dicto tempore si non præsentata, vel si præsentata, minus canonicæ fuerint, providebimus, & si canonicæ fuerint, eas confirmabimus, nisi ex rationabili, & evidenti causa de dictorum fratrum consilio, de digniori, & utiliori persona duxerimus providendum, proviso, quod confirmati prædicti, & per eos provisum, Metropolitanis suis, & aliis præsent debita juramenta, & alia, ad quæ de jure tenentur. Et in Monasteriis dictæ Sedi immediate non subjectis, & aliis regularibus beneficiis, super quibus pro confirmatione, vel provisione ad dictam Sedem non consuevit haberi recursus, electi, seu illi, quibus providendum est, pro confirmatione, & provisione hujusmodi ad Curiam Romanam venire non tenebuntur, ipsaque regularia beneficia sub expectatiis gratiis non cadant. Ubi autem pro Monasteriis ad dictam Curiam venire seu mittere consueverint, non aliter confirmabimus vel providebimus, quam superius de Cathedralibus Ecclesiis est expressum. Et de Monasteriis Monialium non disponemus, nisi sint exempta, & tunc per commissionem ad partes. De cæteris vero dignitatibus & beneficiis quibuscumque secularibus & regularibus vacaturis, ultra reservationes prædictas (majoribus dignitatibus post Pontificales, in Cathedralibus & principalibus in collegiatis Ecclesiis exceptis, de quibus jure ordinario providetur per illos inferiores, ad quos alias pertinet.

§. 4. Placet etiam nobis, quod per quamcumque aliam reservationem, gratiam, expectativam, aut quamvis aliam dispositionem, sub quacumque verborum forma, per nos vel auctoritate nostra factam vel faciendam, non impediamus nos, quo minus de illis cum vacabunt de Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris, & Decembris mensibus, liberè disponatur per illos, ad quos eorum collatio, provisio, præsentatio, electio, seu quævis alia dispositio pertinebat: reservatione, aliave quavis dispositione auctoritate nostra factis vel faciendis, non obstantibus quibuscumque. Quoties verò aliquo vacante beneficio in Januarii, Martii, Maii, Julii, Septembris, & Novembris mensibus specialiter dispositioni dictæ Sedi reservatis non apparuerit infra tres menses à die notæ vacationis in loco beneficii, quod alicui de illo Apostolica auctoritate provisum fuerit, ex tunc & non antea Ordinarius

Bullar. Mag. Tom. I.

vel alius ad quem illius dispositio pertinebit, de illo libere disponere poterit; & ad finem ut hæc Ordinatio collationum beneficiorum non reservatorum per alteros menses possit per dictam nationem publicari, & omnes qui ea gaudere voluerint, tempus congruum habeant eam acceptandi, tunc quædam dictam Sedem, à die 10. Junii, proxime futuris ipsa currere incipiet, & durabit deinceps, nisi in futuro Concilio de consensu dictæ nationis aliter fuerit ordinatum.

§. 5. Placet similiter nobis quod circa provisionem dictæ Sedi ordinandam, modis annatarum hoc modo curat. De Ecclesiis Cathedralibus omnibus Monasteriis, virorum dumtaxat, vacantibus & vacaturis, solvantur de fructibus primi anni die vacationis, summæ pecuniarum in Cam. Apost. taxatæ, quæ communia servitia nuncupantur, & si quæ excessive taxatæ sint relaxentur, & quod provideatur specialiter in gravatis regionibus secundum qualitatem rerum, temporum & regionum, ne nimium prægraventur, ad quod petentibus dabimus commissarios in partibus, qui diligenter inquirent & relaxent. Taxæ autem prædictæ pro media parte infra annum à die habite possessionis pacificæ totius vel majoris partis, solvantur & pro alia media parte infra annum sequentem, & si infra annum bis vel pluries vacaverint, semel tantum solvantur, nec debitum hujusmodi in successorem in Ecclesia vel monasterio transeat. De cæteris vero dignitatibus, personatibus, officiis, & beneficiis secularibus ac regularibus quibuscumque, quæ auctoritate dictæ Sedi conferuntur, vel de quibus providebitur (præterquam vigore gratiarum expectatarum, aut causa permutacionis) solvantur annatæ seu medii fructus juxta taxam solitam à tempore possessionis intra annum, & debitum hujusmodi, similiter in successorem in beneficio non transeat. Sed de beneficiis quæ valorem viginti quatuor florenorum auri de camera non excedunt, nihil solvatur, duretque hæc observantia deinceps, nisi eam similiter in futuro Concilio de ipsius nationis consensu contingat immutari.

§. 6. In aliis autem quæ per fel. record. Eugenium Papam quartum etiam prædecessorem nostrum pro dicta natione usque ad tempus futuri generalis Concilii, permissa, concessa, indulta, & decreta, ac per nos confirmata fuerunt, in quantum illa concordatiæ præsentis non obviat, ista vice nihil volumus esse immutatum, & per hoc quod in concordatis hujusmodi, siue quibusvis aliis eorum occasione conficiendis literis, propter compendiosorem descriptionem, Almania specialiter appellatur, natio ipsa censeretur non debet à Germanica natione distincta, seu quomodolibet separata.

§. 7. Et præterea quia difficile foret præsentibus literas ad singula in quibus de eis forsitan fides facienda fuerit, loca deferri, eadem Apostolica auctoritate decernimus quod ipsorum transumpto Metropolitanorum dictæ nationis sigillo munito, tanquam præsentibus si exhiberentur literis plena fides adhibeatur, & perinde stet, ac si dictæ præsentibus literæ forent exhibite vel ostense, & insuper quoque irritum & inane, si secus super his à quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hæc paginam nostre approbationis, ratificationis, laudationis, acceptationis, commutationis, reservationis, constitutionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini 1447. Kal. Aprilis, Pontificatus nostri Anno 2.

Canonizatio S. Bernardini Senensis, professoris Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de observantia, ejusque relatio in numerum Sanctorum Confessorum.

Hoc festum celebretur die 20. mens. Maii, qua de anno 1444. obiit in civitate Aquila S. Bernardin.

Edita An. D. NICOLAUS EPIS COPVS, Seruus Seruorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

Mirabilia factis Dominis in hominibus in salutem uis uideretur.

Angeli quodammodo designanda.

Patriarchas mittendo. Prophetasque.

Illiusque factum uis uideretur, pro nostrorum expiatione peccatorum.

Post autem eum ad caelos Ascensionem, dimisit in terra Apostolos quorum doctrina & opere, ultra alia, multi se Dei seruitio deinceps seruimus.

idiam.

Misericordias Domini in eternum nos cantare debere Propheta admonet dicens: Misericordias Domini in eternum cantabo. Mirabilia & inenarrabilia sunt profecto opera misericordiae Dei, quibus iugiter in salutem humani generis, se eiusdem miserationis sinus effundit, quae si quis ab initio creati hominis recensere uoluerit, non tantum hominum lingua, quaecumque illa sint, non sufficerent Angelorum, quod inenarrabile est, quod cum hominem creasset ad imaginem, & similitudinem suam, quodque particeps esse posset felicitatis aeternae in unam Coelestem civitatem adscribens consortiis Angelorum, si datae sibi diuinitus legis non contempisset imperium, non passa est diuina elementa ipsum penitus interire, sed pro temporum diuersitate non destitit congruentes exhibere medicinas, quibus à lege Domini aberrans, in salutis semitam traheretur.

§.1. Nunc Angelos destinando, qui diuinam patefacere uoluntatem, suaderent quae iusta sunt, quae sancta sunt, & ad implendum diuinum beneplacitum adiuuarent.

§.2. Nunc mittendo Patriarchas gratiae suae spiritu repletos, qui exemplo suo ceteros instruerent ad salutem.

§.3. Nunc diuinos Prophetas, qui Spiritu suo sancto illuminati, non tantum eius temporis diuina beneficia humano generi commemorarent, sed etiam futurae praedicerent.

§.4. Et illud maxime, quo nihil potest inter opera diuinae miserationis sublimius excogitari, quod Dei Filius in sua persona naturam nostrae mortalitatis assumeret, & adimpleret ea, per mysterium passionis & mortis suae, quibus à Diaboli potestate, & peccatorum uinculis solueremur.

§.5. Haec facta sunt per illam immensissimam profunditatem, & abyssum impenetrabilem misericordiae Dei, quem nos Christiani induimus, & ipsius sumus baptisate consecrati, per singulos dies commemorantes, conamur cum cordis nostri spe, fide, & charitate uidentes sacrificium immolare, tum per ministerium Sacerdotum, illius salutaris hostiae, quia peccatum mundi huius abluitur, sacrificium indefinenter offertur. Haec inenarrabilia sunt, & uix possunt, nisi exigua quadam & tenuissima ex parte cogitari. Verum si quis excogitationem extenderit in diuina beneficia, quae post D.N. Jesu Christi Ascensionem ad Caelos, humano generi exhibita sunt, quis illa, non dicam numerare, sed quamuis potens eloquio minima ex parte enarrare sufficiat? Quis non stupeat tantam uocationem humani generis per Apostolicam turbam paucissimorum hominum à Dei Filio Jesu Christo Domino nostro in uniuersum orbem terrarum destinatorum, Evangelicam ueritatem humanis auribus intonantium, quorum praedicatione factum est, ut nihil terrenum, nihil ligneum, nihilque corporeum, nihil denique quod corporis sensus attingit, pro Deo colendum esse homines putent, quodque à ueteri, seu carnali uita, tam inextimabilis multitudo in novam & spiritualem uitam translata est, ut persuasum sit humano generi in ipsis, qui Evangelio crediderunt, continentia usque ad tenuissimum victum panis & aquae, & quod majus est, non solum quotidiana, sed per continentes plures dies perpetua jejunia. Quod castitas usque ad conjugii, prolisque contemptum: quod patientia usque ad Cruces, flammisque neglectas: quod liberalitas usque ad patrimonia distributa pauperibus: quod denique totius huius mundi aspernatio, usque ad desiderium mortis intenditur. Haec in plurimis qui Christi Evangelio credere impleta sunt, & quotidie uidemus impleri, cum terrarum ubique uideamus, ubi floret Christi religio, sacra Cœnobita uiris mulieribusque referta, qui se ipsos omnipotenti Deo sacras uictimas immolant, cum uidemus innumerabiles ferè sanctissimos & deuotissimos Sacerdotes, fungentes suo ministerio id implere conari, ut ab hac carnali uita in spiritualem transeant, & à saeculi huius concupiscentiis immaculati, illisque permanent, cum ex innumerabili multitudine populi, pars non exigua per Evangelii se-

mitam transire conatur, implendo mandata caelestia quantum sinit mortalitas infermitas. Haec facta sunt diuina providentia, per humanitatem, doctrinamque Christi, per ipsius passionem, & mortem, per Apostolorum itinera, per Martyrum contumelias, cruces, sanguinem, mortes, per Sanctorum praedicabilem uitam, atque in his uniuersis digna rebus tantis atque uirtutibus pro temporum opportunitate miracula.

§.6. Quanta uero est illa diuina misratio, quod decursu temporum, multorum frigescente charitate, illam penitus non sinit extingui, sed continuo Ecclesiam suam per ministerium electorum suorum renovare & multiplicare non cessat, unicuique tempore electos quosdam, quasi primos magni gregis arietes, & quasi alteros Apostolos destinando, qui Evangelii semitam penè obliteratam, & penè corrudentem, & uitae exemplo, & doctrinae uerbis innovarent, tantae perfectionis in se exemplaria cientes, quae postea innumerabiles ferè diuino spiritu illorum corda agente, facillimè sequerentur.

§.7. Hoc factum est per misericordiam Dei superioribus temporibus, & ferè ubique terrarum, sed nouissimis diebus, diuina se misratio exuberantem effudit, cum in multorum cordibus frigescente charitate, sacram religionem, quae ab Evangelicae perfectionis semita aberrare uidebatur, digno dignata est igne succedere, ut uideamus plerasque religiones ita renovatas, & ita diuino igne succensas, ut nisi ingrati esse uelimus, diuinae beneficentiae immensas gratias referamus, quod ad excolendam uineam suam, etiam hac nouissima hora operarios destinare non cessat. Quamplures uideamus in hoc ministerium destinatos, sed temporum nostrorum praecipuus, & magnus inter electos fuit, uir iste sanctissimus, propter quem celeberrimus iste conuentus agitur, S. Bernardinus, uir ab ipsis incunabulis perfectioni Evangelicae consecratus, qui in uineam Domini cultor & operarius designatus, in iunctum sibi opus indefinenter exercuit, qui se immaculatum ab huius saeculi contaminatione custodiens, primum in seipso jugum Christi suae complexus est, & adeo uitae exemplo, & sacra praedicatione profecit, ut ferè per omnem Italiam renouauerit Evangelium Christi, ubique sine offusculatione, scandaloque pertransiens, & quantum fieri potuit, semper Deo & hominibus placens. Non est huius loci propter angustiam temporis, singulas suas diuinas & ferè innumerabiles recensere uirtutes; nam tanta omnipotentis Dei attestatione munitur, ut humana laude non egeat.

§.8. Tanta etenim in sanctitatis suae testimonium coruscare miracula, ut etiam qui sunt ministri Satanæ, qui eius cuperent detrahare sanctitati, tantis uisibilibus signis quae portentis, penitus obmutescant, & qui beneficia Dei, tempore nostro exhibita recognoscunt, agant uberes gratias tantae sanctitatis accenti, uidentes in hoc gloriosissimo uero renouari, quod de unigeniti Dei Filio dictum est. Venient ad te, qui detrahant tibi, & adorabunt uestigium pedum tuorum. Tanta etenim tempore sanctae memoriae praedecessoris nostri Eugenii Papae Quarti increbuerunt miracula, ut saepe plurimos timoratos & religiosos viros, necnon literis multorum Principum, & praecipue charissimi in Christo filii nostri Alphonsi Aragonum Regis Illustris, & Senensis, & Aquilensis populorum precibus, literis & nuntiis pulsatus sit, ut tanta & tam diuina miracula quotidie coruscantia, diligenter mandaret inquiri, ut ueritate comperta, tanto uero gloriam, quam iam diuina testificatione in triumphante Ecclesia obtinebat in Caelis, in militante non negaret in terris.

§.9. Fecit quod rei gravitas & magnitudo poscebat, & quod alia Sede Apostolica observare consuevit, commisit tribus S.R.E. Cardinalibus, qui duos uenerabiles Episcopos delegantes, ueritatem tantae rei inquiri cum omni gravitate mandarent, qui exactis aliquot mensibus ad Sedem Apostolicam reuertentes, quae inuenirent fidelissimè retulerunt. Cum autem idem praedecessor noster rerum ueritate perspecta, pulsantium precibus satisfacere cogitaret, uocante Deo, de hac miseriarum valle subtraetus est.

§.10. Nos qui non meritis nostris, sed diuina dignatione in onere & honore successimus, fuissimus per eisdem, quos

Et com...

Inter...

Et qu...

Eugen...

Hic...

quos supra retulimus, sapientissime requisiti, ut quod praedecessor noster impediendo morte non fecerat, imple-

§. 11. Non nos ea inquisitione contenti, etiam ter-

§. 12. Nos postea etiam Senas mittendum esse censui-

§. 13. Nos his compertis, ne Spiritui sancto resistere

§. 14. Sed propter gravitatem rei, visum est in aliud

§. 15. Verum ut res cum majori gravitate procederet,

§. 16. Postea in Consistorio generali re proposita, quod

§. 17. Nos igitur qui huc hodie convenimus, ut in

Bullar. Mag. Tom. I.

leve sanctae religionis complexus est. Ministravit Christo cum sancta religione propiciens dietim majora virtutum

§. 18. Ergo quia non potest veritas ipsa mentiri, quae est unigenitus Dei filius, qui per os carnis assumptae lo-

§. 19. Insuper omnibus verè poenitentibus & confessis, qui in die festi sui Ecclesiam, in qua sanctum corpus

Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c. Dat. Romae in Basilica Principis Apostolorum, Anno

Contra impios Christianos mittentes & defere- rentes arma, victualia & mercimonia ad par-

Amplioem in hoc dispositionem habes in bullis Ca- nae Domini, quotannis publicari solitis, ut notabo

NICOLAUS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

§. 1. Olim tam in generali, quam in Lugdunensi post-

Et conf'm' a Card. B. Bernar- dium inq' SS. conf' res committat' & canonizat'

Indulgentia- que visitanti- bus ejus Ec- clesiam conce- dit, porrigendo manus adju- trices. Ad hoc vide bullam 30. Pii v. Et si de- minici. Dat. P. An. 4. die 24. Maii.

Edita An. D. 1450.

Lauranen. & Lu. dunt' concilia mul- tu penu in- nodarunt q' de ferrum

ferunt & ferrum, arma, quibus Christianos impugnent, & lignamina galcarum, & aliorum vasorum navigabilium, deficiunt ad eos, & qui eis galcas vendunt ac naves, quique in pyratibus Saracenis...

factis agnitione deviam, suoque cultu aberrare prospiciens, unigenitum suum misit in Mandum, ut eam ad agnitionem, & cultum hujusmodi revocaret, & sui faceret Regni coheredem. Qui rediturus ad Patrem, Apostolorum Principem sibi Vicarium instituit, ut cunctis superintenderet, & committis populis sibi salubriter praeberet.

§. 1. Nos igitur qui licet immeriti ipsius Apostolorum Principis in hujusmodi eius Vicariatu, sumus a Domino constituti successores, & Ecclesiae militanti, sub qua & sacrum Romanum Imperium dicto Imperatori aeterno famulatur, sua miseratione praesidemus, quoad hoc pervigili cura committi nobis officii debitum libenter exequimur, ut ipsius Imperii, & singulorum jura Regnorum sub salubri regimine, ad Domini nostri gloriam, Catholicae fidei propagationem, & totius reipublicae prosperitatem fideliter tueantur, & feliciter gubernentur.

Pont. eisdem & majori... Pont. eisdem & majori... Pont. eisdem & majori...

§. 2. Nos itaque gerentes corde negotia dictae terrae, duximus hactenus statuendum, ut nullus equos, ferrum, lignamina, victualia, & alia quoque mercimonia, in Alexandria, vel alia loca Saracenorum terrae Aegypti deferret, vel mittere, seu e partibus eorum, ut eisdem deferantur, extrahere, vel extrahi permittere, aut consilium, vel favorem prestare quoquo modo praesumat. Ac illos, qui contra hujusmodi constitutionem nostram ausu temerario venire tentaverint, eo ipso excommunicationis sententiae decernimus subjacere, a qua non possint absolvi, nisi tantum de bonis propriis, in dicta Terrae sanctae subsidium convertendum exolverint, quantum ad partes praedictas extulerint, vel miserint, & deferri, vel de ipsorum partibus extrahi permiserint, ad eisdem deferendum. Et nihilominus si personas eorum capi contigerit, in servitute, & captivitate illorum esse volumus in quorum ceciderint captivione. Volentes autem in hac parte solertius providere, quanto amplius exigere hoc noscitur urgens necessitas dictae Terrae, Apostolica auctoritate statuimus, ut nullus omnino aliqua victualia, usque ad decennium, a data praesentium computandum, alia vero praedicta, ad aliquod, seu aliqua de eisdem, aut aliud quodlibet (victualibus sicut praemittitur usque ad praedictum tempus dumtaxat exceptis) quacumque occasione, vel causa, seu quovis ingenio, vel quaesito colore, ullo unquam tempore in Alexandria, vel partes Aegypti, seu terras Soldano subjactas mittere, vel deferre praesumat, vel quantum in eo fuerit, mitti vel deferri permittat, auctoritate decernimus eadem, ut hi, qui contra hujusmodi statutum nostrum quolibet modo venire praesumpserint, praeter poenas praedictas, quas ipso facto incurere volumus, perpetuo sint infames, & intestabiles habeantur, ita quod nec testari, nec legata eis, seu relictis percipere valeant. Et insuper ad successiones tam ex testamento, quam ab intestato sint proflus, & reddantur inhabiles, nec ad publica quaelibet admittantur officia, sintque illis actus legitimi perpetuo interdicti, & postquam de hujusmodi temeritate constiterit, diebus festis, & Dominicis publice nuntientur, & ad fiscum bona omnia devolvantur.

§. 2. Cum itaque dudum sacrum Romanum Imperium, per obitum clarae memoriae Alberti Regis Romanorum Principis, qui illius gubernacula gessit, foret solatio viduatum, venerabiles fratres nostri, & dilecti filii nobiles Viri ipsius Imperii Electores, ad sacrosanctum domum Austriae, quae Regem praedictum, & charissimum in Christo filium nostrum Fridericum Romanorum Imperatorem semper Augustum genuit, convertentes intuitus suos, & permoti generositate, vita, moribus, & virtutum meritis praecelsissimis, quibus idem charissimus filius noster Fridericus praefulgere dignoscitur, ipsis spem indubie pollicentibus quod ejusdem Alberti, quem Catholicum, & pium Principem, justitiae zelatorem, fidei, & Ecclesiae fidelissimum protectorem, & omnium virtutum plenitudine redimitum, universa commemorat Ecclesia, imitator esse studeat integerrimus, in Romanorum Regem, postmodum in futurum Imperatorem promovendum unanimi voto, divina disponente clementia, eundem Fridericum concorditer elegerunt.

§. 3. Idem vero Fridericus digesta meditatione provia, ad eorundem Electorum instantiam, electioni hujusmodi consentiens, & humeros suos Regni tutelae gerendae prompta devotione submittebat, regali per eum suscepta insula, de virtutibus in virtutes proficiens, & merita majorum suorum accumulans, per annos ferè duodecim Regni sui gubernacula adeo providè, utiliter, & salubriter gessit, Ecclesiae unitati, & ipsius Regni prosperitati, singulorumque servandis juribus, & fidelibus quibuslibet, & pacis successibus votivè dirigendis diligenter intentus, ut ipsum Imperium tam providi, fidelis, & pii praedicti felici regimini multipliciter gaudeat se commissum.

§. 4. postmodum autem idem filius noster charissimus ad honorem S.R.E. & sacri Imperii decus victoriae unctorem, & Imperiale diadema ab ipsa Ecclesia suscepturus, nostro se conspectui praesentavit, & illa per manus nostras sibi impendi humiliter supplicavit. Et quamquam in minoribus constituti de meritis, & virtutibus suis fuisset sufficenter edocti, nihilominus ea quae laudis suae praecordia nostris auribus retulerunt, experimento censuimus fore longè majora, quam famae facultas sufficiat explicare.

§. 5. Nos igitur votis suis non immerito benignum conferentes auditum, ipsum aeternae charitatis, & debiti honoris constringentes amplexibus, eundem filium nostrum charissimum, cum Venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus, diligenti deliberatione praehabita, de eorundem fratrum consilio, ad gloriam Omnipotentis Dei, & gloriae semper Virginis Mariae, & BB. Apostolorum Petri, & Pauli, exaltationemque & honorem dictae Rom. Ecclesiae, & sacri Imperii, ad suscipiendum imperiales dignitates, dignum, & idoneum declaravimus, & electionem approbantes eandem, sibi per manus Venerabilis fratris nostri Francisci Episcopi Portuensis, unctorem hujusmodi impendi fecimus, & tandem collatis sibi omnibus dignitatibus hujusmodi, insigni imperiali ipsum diademate supra dicto duximus coronandum, suppletes omnes defectus, si qui aut ratione formae, aut ratione personae suae, aut personarum dictorum Electorum

Sanctio Pontificalis.

Dat. P. An. 4. die 11. Aug.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri statuti, & constitutionis infringere, aut ei ausu temerario contraire. Si quis autem, &c. Dat. apud Urbem veterem, 9. Kal. Sept. Pont. N anno 4.

IV. Coronatio Friderici tertii, Romanorum Imperatoris in Alma Urbe cum approbatione electionis jam de eo factae.

F. Leo An. D. 1458.

Primum m.

NICOLAUS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Imperator aeternus cuncta, caelestia simul & terrena gubernans, totum Orbem sub ditione regnorum, & illorum principatu constituit salubriter gubernari, ne statum humanae creaturae ad imaginem sui creatoris formatae, Mundi tempestuosae fluctuationes confunderent, vel ejus quietis dulcedinem impedirent, quinimo, ut omnes sub juris, & honestatis legibus vita pacifica viverent, & ab offensis alteruter abstinere, factoremque suum cognoscerent, agniti colerent, & suo reverenter Imperio subjacerent. Demum vero creaturam ipsam ab ipsius

Cura... Pontificalis... Imperialis... el g...

Idem... virtutibus... virtutes... virtutes...

benignum... debiti... imperiales... imperiales... imperiales...

rum, seu quavis alia ratione, vel causa in hujusmodi electione intervenierint quovis modo, ex certa scientia, & Apostolica plenitudine potestatis.

§.6. Omnibus vero interim fidelibus vassallis, & subditis prefati Imperii, cujuscumque conditionis existant, etiam regali, aut Pontificali dignitate praeferant, districtè precipimus, quatenus prefato Imperatori (ut tenentur) efficaciter pareant, & intendant.

Nulli ergo, &c.

Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quadringentesimo secundo, XIV. Kalend. Aprilis, Pontificatus nostri anno 6.

CALLISTUS TERTIUS PONT. CCXIII. ANNO DOMINI MCDLV.

Callistus III. Hispanus, Valentinus, Alonsus Borgia antea vocatus, patre Joanne, Presbyter Cardinalis tituli SS. Duodecim Apostolorum, Creatus 6. Idus Aprilis anno Domini 1455. Coronatus 5. Kal. Maii, eodem anno. Sedit annos tres, menses quatuor. Creavit Cardinales 9. Obiit 8. Idus Augusti, anno Domini 1458. Vacavit sedes dies 12.

Thesaurarius, & Clerici Reverend. Camerae Apostolicae, veri familiares Patris, ejusque & Sedis Apostolicae Capellani esse declarantur

Alia Theaurarii privilegia, & jurisdictionem, vide infra in const. 100. Sixti V. In conferendis, ubi plenè dicam. Clericorum vero vide in const. 12. Alex. VI. Et si ex, cum ibi indicandis.

D. CALLISTVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

Ue laudabili & provida praedecessorum nostrorum ordinatione gesta, seu approbata, vel statuta sunt, opportunis nos decet favoribus prosequi, & efficacem operam adhibere circa observantiam eorundem.

§. 1. Dudum siquidem Eugenius

Papa IV. praedecessor noster.

Omittitur residuum, quia ipsa bul. Eug. est sup. inter.

§. 2. Et subsequenter prefato praedecessore rebus humanis exempto, per pie mem. Nicolaum Papam V. etiam praedecessorem nostrum, accepto quod in prefata Came-

ra Clerici supernumerarii hujusmodi adeo exercuerant, ut saepe contingeret plures uno, & eodem tempore ad hujusmodi peragendum officium in ipsa Camera simul sedere, confusio quaedam inter eos oriebatur. Itaque ipsius officii quod inter caetera Rom. Cur. officia insignis & praecipuum existit, auctoritas non parum mirui videbatur, quodque ea quae in eadem Camera, secus ab iis qui intra septenarium numerum juxta statutorum ordinationem, & capitulorum continentiam hujusmodi tractabantur, ex supernumerariorum multitudine praedictorum, facile in publicam vulgi notitiam deveniebant. Idem Nicolaus praedecessor inconvenientibus hujusmodi salubriter obviare volens, Motu proprio, auctoritate Apostolica, ex certa scientia, per alias suas literas decrevit, & statuit, & etiam ordinavit, quod omnes, & singuli extra septenarium numerum Clericorum participantium, tam à Nicolao, quam Eugenio praedecessoribus prefatis eatenus creati, & in posterum creandi, quos in dicta Camera quocumque & quotiescumque fieret, seu teneretur adesse contingeret, postquam audientiam in ea proponentibus pro tempore noverint datam, sive praestitam, ipsique omnes ut est moris, licentiam forent, simul cum illis exire, distisque numerariis ut se invicem claudere, & super causis proponentium hujusmodi deliberare, ac super caeteris expediendis ejusdem Camerae negotiis consulere, & determinare valerent, omnino cedere, ipsosque quietos dimittere, & à deliberationibus & consultationibus hujusmodi prorsus se retrahere & abesse deberent, ac etiam tenerentur.

§. 3. Nec aliquis eorum quovis quavis colore contra praemissa, vel aliquid praemissorum, quacquam impetrare, seu alias quomodolibet attentare praesumeret. Volens quemlibet supradictorum hujusmodi, excommunicationis sententiam, ac reatum perjurii, officii sui, omnisque ejus privilegii, immunitatis & praerogativae amissionem incurrere ipso facto, prout in singulis Eugenii, & Nicolai praedecessorum hujusmodi literis, quarum tenores pro expressis haberi volumus, continetur.

§. 4. Cum itaque sicut etiam accepimus, inter alia ejusdem Camerae statuta, ut praemittitur confirmata, diutiusque laudabiliter observata, caveatur expresse, quod ex ipsis septem numerariis, illi qui publice vel private rei causa absentes fuerint, nihil omnino percipere aut petere valeant, nisi duarum ex tribus partibus voto decernatur; ita quod emolumenta quae absentibus, si praesentes essent contingere deberent, haberent, inter superstites praesentes dividi.

§. 5. Tamen ipso Nicolao adhuc in humanis agente execrabilis quorundam ambitio, avaritiaeque caecitas eorum oculos adeo excaecavit, ut post & contra statutorum & ordinationum hujusmodi confirmationes, approbationes, ac in contravenientes sententiarum promulgationes, illa infringere temere satagentes, excommunicationis sententiam, perjuriique reatum non formidantes, importuna eorum instantia, ab eodem Nicolao praedecessore, non tam obtinuerunt, quam extorquere praesumpserunt, se nedum ad locum Numerariorum absentium, & vota danda, sed etiam ad emolumenta, ipsius Numerariis propter earundem absentiam denegata recipi, & admitti, licet de facto, in eorundem Numerariorum praesentium praesentium Clericorum praedictorum, non modicum atque damnum.

§. 6. Nos igitur nostrorum praedecessorum vestigiis inherentes, ac tales praesumptores contra statuta hujusmodi admissos, ne id aliis trahi valeat in exemplum, apoventes, amotosque fuisse, & esse nuntiantes, Motu proprio, non ad eorundem Clericorum vel aliorum pro eis nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, ex certa scientia omnes & singulas Eugenii & Nicolai praedecessorum statutorum eorundem confirmatorias literas, ipsa statuta concernentes, harum serie innovamus, confirmamus, & approbamus, ac plenam roboris firmitatem obrinare velle decernimus, eaque de caetero juxta eorum continentiam atque formam inviolabiliter observari volumus, & praedamur. Decernentes, per receptionem & admissionem praesumptorum & amotorum eorundem, necnon quorumcum-

casibus ad Camera clausa exire debere decrevit.

Contravenientibus per in fine.

Statuta Camerae etc. etc.

etiam etc. etc.

Hujusmodi etc. etc.